

Louise Weiss: Vseživljenjska zagovornica evropskih vrednot in pravic žensk (1893-1983)

Novinarka in političarka Louise Weiss je bila od 1920. let do svoje smrti leta 1983 vpliven glas v francoskih in mednarodnih zadevah. Med prvo svetovno vojno je delala v poljskih bolnišnicah, kar jo je zelo zaznamovalo. Vse življenje se je posvečala iskanju miru, sprva s pisanjem za različne časopise, nato pa s prizadevanji za volilno pravico žensk; prepričana je bila namreč, da bi ta pomagala preprečiti grozečo nevarnost druge svetovne vojne. Med drugo svetovno vojno je pomagala rešiti na tisoče judovskih otrok pred nacisti in se pridružila francoskemu odporniškemu gibanju. Po vojni je spodbujala idejo o Evropi kot protiuteži velesilam med hladno vojno.

Leta 1979 je bila pri 86 letih izvoljena v Evropski parlament in je imela nastopni govor na njegovi otvoritveni seji. Po njeni smrti je Evropski parlament po njej imenoval svojo glavno stavbo v Strasbourgu, in sicer v spomin na njeno vseživljenjsko podporo evropskim vrednotam.

Louise Weiss se je rodila 25. januarja 1893 v kraju Arras (Pas-de-Calais, Francija) kot najstarejša od šestih otrok v družini višjega srednjega razreda protestantsko-judovskih korenin. Njen oče Paul-Louis Weiss je bil rudarski inženir in njena mati Jeanne potomka vidne in vplivne alzaške družine Javal.

Jeanne je podprla željo svoje hčerke po pridobitvi izobrazbe in Louise se je izkazala za odlično študentko. Leta 1914 je uspešno opravila izpit *agrégation*, ki omogoča delo v javni upravi. Pred začetkom prve svetovne vojne je diplomirala iz književnosti na univerzi v Parizu in Oxfordu.

Želela je dejavno prispevati k prizadevanjem za mir, zato se je vrnila v Francijo, kjer je v Bretaniji ustanovila majhno vojaško bolnišnico za ranjene francoske vojake in dom za begunce. Po koncu vojne je odšla v Švico, kjer je negovala nekdanje francoske vojne ujetnike ter v časopisu *Le Radical* pod psevdonimom Louis Lefranc pisala o obravnavi francoskih ujetnikov v nemških zaporniških taboriščih.

Za Louise Weiss je bilo novinarsko delo sredstvo za „bojevanje proti vojni“ in ker so bile ženske njenega časa v Franciji izključene iz politike, je svoje pisanje uporabila za izražanje svojih mnenj in zavzemanje za cilje, kot sta mir in enakost. Januarja 1918 je skupaj z novinarjem in založnikom Hyacingom Phinozejem ustanovila tednik *l'Europe Nouvelle*, ki je kmalu postal ugledna revija na področju mednarodnih odnosov. Prav tako je leta 1919 pisala za pariški dnevnik *Petit Parisien*.

Po prihodu Hitlerja na oblast v 30. letih prejšnjega stoletja se je Louise Weiss še naprej odločno zavzemala za mir, vendar se je njen pacifizem ublažil. Bila je zaskrbljena zaradi politike popuščanja Društva narodov, zato je začela podpirati uporabo sile za zagotavljanje miru. Leta 1934 je prenehala s pisanjem za *L'Europe Nouvelle*. Osredotočila se je na pravice žensk, še zlasti na volilno pravico žensk, saj je menila, da bi ta lahko pomagala odvrniti grožnjo vojne. Ustanovila je novo organizacijo *La Femme Nouvelle*, katere cilj je bil volilna pravica žensk.

Ko je vojna z Nemčijo postala neizbežna, je Weissova kot ena redkih novinark, ki je posvečala veliko pozornosti nacističnemu preganjanju političnih oporečnikov in Judov, izkoristila svoj vpliv in prepričala francoskega zunanjega ministra Georges-a Bonnet-a, da je decembra 1938 ustanovil odbor za begunce. Odbor, ki ga je financirala vlada, je pomagal Judom, ki so bežali pred nacisti. Poleg tega je tisoče judovskim otrokom beguncem iz Nemčije in Avstrije pomagala pridobiti vizum, in sicer po pogromu „kristalne noči“. Pridobila je dovoljenje za začasno bivanje v Franciji za nekaj sto beguncev, ki so obtičali na krovu čezatlantskih ladij Saint-Louis in Flandre, potem ko so jim zavrnili vstop v Združene države Amerike.

Z nacistično okupacijo Francije leta 1940 je postalo življenje Louise Weiss in njene družine vse težje in vse bolj nevarno. Potem ko so leta 1943 skoraj aretirali njenega brata zaradi suma, da sodeluje pri uporniškem gibanju, se je Louise začela skrivati in se pridružila uporniškemu gibanju kot urednica podzemnega časopisa *La Nouvelle République*.

Po vojni je Weissova skoraj deset let potovala po svetu in pisala za ugledne francoske revije in časnike o vodilni vlogi, ki bi jo lahko imela Zahod in zlasti Evropa pri spodbujanju demokratičnih vrednot po svetu. Na podlagi tega prepričanja se je tudi med hladno vojno zavzemala za Evropo kot protiutež ZDA in Sovjetski zvezi.

Leta 1971 je ustanovila fundacijo [Louise Weiss](#), ki vsako leto osebi ali instituciji, ki se je najbolj zavzemala za napredek na področju „znanosti o miru“ podeli nagrado Louise Weiss. Med dobitniki nagrade so Vaclav Havel, Helmut Schmidt in Simone Veil.

Louise Weiss je nato delovala na evropski ravni in bila leta 1979 izvoljena za evropsko poslanko. V 86. letu starosti je imela nastopni govor na otvoritveni seji Evropskega parlamenta. V svojem govoru je vse Evropejce pozvala, naj se povežejo na podlagi skupne kulture in ne le skupnih gospodarskih interesov.

Louise Weiss je bila vse do smrti članica Evropskega parlamenta. Umrla je v svojem 90. letu kot najstarejša evropska poslanka. Po njeni smrti je Evropski parlament po njej imenoval svojo glavno stavbo v Strasbourgu, in sicer v spomin na njeno vseživljenjsko podporo evropskim vrednotam.

Louise Weiss razpravlja z evropskim poslancem Pierrom Pflimlinom v Strasbourgu leta 1981.